

Bijbelstudie

Jonna Bakker en Mark Druijff

Stel je hoop niet op onzekere rijkdom

1 Timoteüs 6

1 Timoteüs 6

1 Allen, die onder een slavenjuk zijn, moeten hun meesters alle eer waardig achten, opdat de naam Gods en de leer geen smaad lijden. 2 Zij, die gelovige meesters hebben, moeten hen niet geringschatten, omdat zij broeders zijn, doch des te betere slaven wezen, omdat (hun meesters) gelovigen en geliefden zijn, die zich beijveren wèl te doen.

3 Leer en vermaan in deze zin. Indien iemand een andere leer verkondigt en zich niet voegt naar de gezonde woorden van onze Here Jezus Christus en de leer der godsvrucht, 4 dan is hij opgeblazen, hoewel hij niets weet, en heeft hij een zwak voor geschillen en haarkloverijen, een bron van nijd, twist, lasteringen, kwade vermoedens, 5 en geharrewar bij mensen die niet helder meer zijn van denken en het spoor der waarheid bijster geraakt zijn, daar zij de godsvrucht als iets winstgevents beschouwen.

6 Nu brengt inderdaad de godsvrucht grote winst, (indien zij gepaard gaat) met tevredenheid.

7 Want wij hebben niets op de wereld medegebracht; wij kunnen er ook niets uit medenemen.

8 Als wij echter onderhoud en onderdak hebben, dan moet ons dat genoeg zijn. 9 Maar wie rijk willen zijn, vallen in verzoeking, in een strik, en in vele dwaze en schadelijke begeerten, die de mensen doen wegzinken in verderf en ondergang. 10 Want de wortel van alle kwaad is de geldzucht. Door daarnaar te haken zijn sommigen van het geloof afgedwaald en hebben zich met vele smarten doorboord.

11 Gij daarentegen, o mens Gods, ontvlucht deze dingen, doch jaag naar gerechtigheid, godsvrucht, geloof, liefde, volharding en zachtzinnigheid. 12 Strijd de goede strijd des geloofs, grijp het eeuwige leven, waartoe gij geroepen zijt en de goede belijdenis afgelegd hebt voor vele getuigen.

13 Ik beveel voor God, die alle leven wekt, en voor Christus Jezus, die de goede belijdenis voor Pontius Pilatus betuigd heeft, 14 dat gij dit gebod onbevlekt en onberispelijk handhaaft tot de verschijning van onze Here Jezus Christus, 15 welke te zijner tijd de zalige en enige Heerser zal doen aanschouwen, de Koning der koningen en de Here der Heren, 16 die alleen onsterfelijkheid heeft en een ontoegankelijk licht bewoont, die geen der mensen gezien heeft of zien kan. Hem zij eer en eeuwige kracht! Amen.

17 Hun, die rijk zijn in de tegenwoordige wereld, moet gij bevelen niet hooghartig te zijn, en hun hoop gevestigd te houden niet op onzekere rijkdom, doch op God, die ons alles rijkelijk ten gebruike geeft, 18 om wèl te doen, rijk te zijn in goede werken, vrijgevig en mededeelzaam, 19 waardoor zij zich een vaste grondslag voor de toekomst verzekeren om het ware leven te grijpen.

20 O Timoteüs, bewaar wat u is toevertrouwd, houd u buiten het bereik van de onheilige, holle klanken en de tegenstellingen der ten onrechte zo genoemde kennis.

21 Sommigen, die woordvoerders daarvan zijn, zijn het spoor des geloofs bijster geraakt. De genade zij met ulieden.

I Persoonlijk luisteren

Vooraf – De grootste gevaren voor de gemeente

In het laatste hoofdstuk van deze brief waarschuwt Paulus Timoteüs nog een keer heel nadrukkelijk. Hij bindt hem nog wat op het hart. Misschien dat hij het daarom tot het laatst bewaart, dan vergeet Timoteüs het het minst snel. De twee grootste gevaren, geldzucht en dwaalleer, die moet Timoteüs buiten de gemeente houden. Sluipen deze dingen de gemeente binnen, dan is dat de dood in de pot. En net als in de voorgaande hoofdstukken, geeft Paulus Timoteüs het zwaard van het Evangelie in handen. Zo is hij gewapend tegen de gevaren.

De eerste dag – Opdracht voor slaven (6:1-2)

Informatief

Hot woord slavernij heeft bij ons een vieze smaak. Niet ten onrechte, met schaamte moeten wij erkennen dat in het verleden door Nederland slaven zijn uitgebuit. Nog altijd roept de jaarlijkse herdenking emoties op, een periode waar negatief op terug wordt gekeken.

Nu lijkt het net of Paulus slavernij wel positief waardeert. Hij roept hen op om onderdanig te blijven in plaats van een oproep tot verzet. Maar hoe jammer het ook is, een ethische uitspraak had veel verdriet kunnen voorkomen, het gaat Paulus hier niet zozeer om de slavernij, maar om gehoorzaamheid. Net als alle andere groepen, die eerder in deze brief aan bod komen, moet ook aan de levenswandel van een slaaf te zien zijn dat hij of zij christen is. Hierin geldt dus geen onderscheid, zowel de hooggeplaatste ouderling al de slaaf, zij hebben de opdracht om heilig te leven.

Overdenken

- a. Wat betekent het voor jou dat Paulus zegt dat de meesters alle eer waardig geacht moet worden?
- b. Niet de felbegeerde vrijheid, maar het dienen van God in de situatie waarin iemand geroepen is, moet het doel van de gelovige zijn. Vul voor 'felbegeerde vrijheid' eens in wat jij het meest begeert op het moment.

Gebed

- ⇒ Bid om een onderdanigheid en respect, zodat aan je levenswandel dat je christen bent.
- ⇒ Dank God dat Hij een goede meester is en dat zijn juk licht is.
- ⇒ Bid om uitbanning van slavernij, dat er gerechtigheid op deze wereld mag zijn.

De tweede dag – De wortel van alle kwaad: geldzucht (6:3-19)

Informatief

Een niet-christen zei eens over zijn christelijke handelspartners: "Als het over geld gaat, dan gaat de Bijbel dicht en de portemonnee open." Deze man zal dit wel niet uit de lucht gegrepen hebben. Helaas blijkt maar al te vaak dat de wortel van alle kwaad geldzucht is. Elke keer is er weer wat. Op het moment van schrijven is er net een Rooms-katholieke priester in opspraak omdat hij er van verdacht wordt geld uit de armenkas te hebben ontvreemd. Wie rijk willen zijn, vallen in verzoeking...

Het verhaal van die priester is gelukkig een exces, maar betekent dat dat er naast de enkele incidenten die in het nieuws komen er in de christelijke wereld voor de rest geen verkeerde dingen gebeuren door geld? Hoe belangrijk is geld voor jou? Ja, denk daar eens eerlijk over na. We kunnen als christenen wel in koor roepen dat het niet het belangrijkste is en dat je met geld geen zaligheid en geluk kunt kopen, maar ondertussen leven we wel in het land van god Economie en moeten we tegen de stroom oproeien om weerstand te bieden tegen de dominante overtuiging. Persoonlijk vind ik het niet meevallen, maar Paulus roept op om de dingen van het geld te ontvluchten en te jagen naar gerechtigheid, godsvrucht, geloof, liefde, volharding en zachtzinnigheid. Daar gaat het dus om en dat moeten we ons afvragen: houdt geld ons af van deze goede zaken?

Overdenken

- a. 'Geld is de sleutel die op alle sloten past', is de uitdrukking. Met geld lukt bijna alles, maar wat voor deuren gaan er met geld nog meer open volgens dit Bijbelgedeelte?
- b. Rijkdom is een onzeker fundament.
- c. Wat is de plaats van geld in jouw leven?

Gebed

- ⇒ Bid om gericht te zijn op gerechtigheid, godsvrucht, geloof, liefde, volhardingen en zachtzinnigheid in plaats van dat gerichtheid op geld.
- ⇒ Dank dat zekerheid niet in geld ligt maar in God.
- ⇒ Bid om kracht van de Heilige Geest om rijk te zijn in goede werken.

De derde dag – Bewaren (6:20-21)

Informatief

Bij het woord bewaren, moet ik denken aan mijn kinderjaren. Een mooie steen of een schelp bewaarde je. Je zorgde dat je die niet kwijt raakte, dat die ongeschonden bleef.

Bij bewaren gaat het meestal om een voorwerp, maar dat hoeft niet. Timoteüs wordt in dit gedeelte opgeroepen het geloof te bewaren wat zijn moeder en oma aan hem hebben doorgegeven. En ook bij ons hoeven er bij bewaren niet altijd voorwerpen in het spel te zijn. Zo kunnen we goede herinneringen aan iets bewaren. Je bewaart een mooie ervaring die je had in het vrijwilligerswerk, om die weer op te roepen als het later een keer moeizaam gaat. Daarom bewaar je dingen, om er later nog wat aan te hebben. Bewaren betekent niet wegstoppen en er nooit meer na om kijken, maar juist ervan te genieten of er gebruik van te maken. Daarom moet Timoteüs zijn geloof bewaren, dan blijft hij in de toekomst ook op de goede weg, dan laat hij zich niet in met onheilige dingen.

Overdenken

- a. Heb je je geloof bewaard of heb je het opgeborgen om er vervolgens weinig mee te doen?
- b. Bewaar jij de goede momenten uit je vrijwilligerswerk?

Gebed

- ⇒ Bid God om bewaard (beschermd) te worden tegen onheilige zaken.
- ⇒ Spreek je dank uit aan God voor de het Woord dat Hij aan ons geopenbaard heeft, zodat wij het kunnen bewaren.

II Samen luisteren

Geld: gevaar en zegen

Het is soms om gek van te worden; het grote aantal foldertjes en bedelbrieven wat op de deurmat valt. Goede doelen, zonder meer, maar het lijkt wel of er een concurrentiestrijd gaande is tussen de goede doelen onderling. Alle methoden worden uit de kast gehaald om donateurs te werven. Dat is vaak hard nodig, veel mensen zijn niet zo vrijgevig: een keer iets aan een deurcollecte geven en je hebt weer aan je plicht voldaan... Aan de ene kant is het begrijpelijk dat goede doelen tot het uiterste gaan om de inkomsten te verhogen, maar het heeft ook een andere kant. Door deze aanpak zijn er mensen die zich verplicht voelen om geld te geven, maar van harte gaat het niet. Het gaat met tegenzin omdat ze overrompeld zijn door de instelling.

Wat speelt geld een grote rol in deze wereld. Zonder geld begin je niet veel. Hoe waar de uitdrukking 'geld maakt niet gelukkig' ook is, geld is wel belangrijk om te kunnen leven. Nu wordt geld ook niet afgekeurd in het Bijbelgedeelte, maar er wordt wel gezegd dat het twee kanten heeft: het kan je van God af brengen en je kunt er God mee dienen. Het kan de plaats van God innemen, als geld alles voor je wordt, als je hoofdoel wordt geld verdienen. Maar geld kan ook tot eer van God zijn, als je van harte je geld deelt met anderen, die er een tekort aan hebben. Geven tot eer van God gebeurt met blijdschap, dat is wat anders dan je laten overrompelen tijdens een wervingsactie, om vervolgens met tegenzin een gift over te maken.

Aantekeningen

1. 'Slavenjuk.' Waarschijnlijk worden de slaven bedoeld, die een ongelovige meester hebben. Zij hebben een extra last te dragen.
2. 'Omdat ze broeders zijn.' In Christus zijn de gelovige slaaf en de meester broeders geworden. Een revolutionaire opvatting in een tijd dat slaven onvoorwaardelijk dienden te gehoorzamen. Bovendien leert het Oude Testament dat een volksgenoot niet langer dan zes jaar slaaf mag zijn. Dat zou dan ook moeten gelden bij medechristenen. Het is maar zeer de vraag of dit ook gebeurde.
3. 'De gezonde woorden van onze Here Jezus Christus.' De uitspraken van de Here Jezus, die heilzaam zijn, staan tegenover de ziekmakende uitspraken van de dwaalleraren.
5. 'Daar zij godsvrucht als iets winstgevents beschouwen.' Deze dwaalleraren verkondigde van alles om er zelf financieel beter van te worden. Geldzucht is hun belangrijkste motief, niet de liefde tot Christus, zoals dat bij leraren in de gemeente wel moet zijn.
8. 'Onderhoud en onderdak.' Het Griekse woord wat hier vertaald wordt met onderdak kan ook kleding beteken. Paulus wil zeggen: de basis dient genoeg te zijn; eten, drinken, kleding en onderdak.
9. 'Wegzinken in verderf en ondergang.' In de uitleg van de gelijkenis van de zaaier, geeft de Here Jezus aan dat rijkdom het Woord kan verstikken (Matt. 13:22).
10. 'Kwaad.' Niet alleen zonde, maar ook rampen en verdriet.
'Afgedwaald.' D.w.z. bewust loslaten van het geloof.
11. 'Gij daarentegen, o mens Gods.' Paulus gebruikt hier een variant op de aanduiding man Gods, die we in het Oude Testament tegenkomen als aanduiding voor mannen met een bijzondere bediening (bijvoorbeeld profeten). Timoteüs wordt er zo aan herinnerd dat hij in dienst van God is en dat hij daarom niet zijn hart op geld moet zetten.
'Gerechtigheid.' Slaat hier op het doen van goede werken.

12. 'Strijd de goede strijd des geloofs, grijp het eeuwige leven.' Paulus gebruikt hier weer uitdrukkingen uit de toenmalige sportwereld. Het Griekse werkwoordsvorm van strijd geeft aan dat het om een blijvende strijd gaat. De werkwoordsvorm van grijp geeft aan dat de prijs op een ogenblik bemachtigd kan worden. De prijs hangt a.h.w. vlak voor je, hangt voor het grijpen.
14. 'Dit gebod.' Zeer waarschijnlijk slaat dit op de goede strijd waarvan in de verzen 11 en 12 gesproken wordt.
18. 'Vrijgevig.' Uit het Grieks kun je opmaken dat het van harte moet gaan. De opgave moet ook blijdschap geven en niet louter als een verplichting worden gezien.
19. 'Een vaste grondslag.' De rijken worden door het geven niet armer, want zij ontvangen voor het geld een andere schat terug, zij verkrijgen het fundament voor het eeuwige leven. Bewust gebruikt Paulus hier een woord dat ook de betekenis heeft van een geldfonds. Mededeelzaamheid levert wat iets op, iets wat waardevoller is dan geld.
20. 'Zo genoemde kennis.' Een dwaallering, een anti-evangelie.

Vragen voor bespreking in de kring

Luisteren naar de tekst

1. Welke verschillende onderwerpen komen in dit gedeelte aan bod?
2. Welke opdrachten klinken er in dit gedeelte?
3. Waarom is de godsvrucht grote winst, meer dan een goed salaris?

Luisteren en horen

4. Wat uit dit gedeelte herken je in je eigen leven?
5. Welke opdrachten, die Paulus geeft, kun jij in praktijk brengen? Hoe?
6. Welke verzoeken brengt rijkdom in deze tijd mee?
7. Herken je er wat in deze tijd van dat 'geldzucht de wortel van alle kwaad is'?

'Wanneer wij als volgelingen van Jezus niet de toewijding willen maken Hem te leren volgen in zijn omgaan met geld en bezit, zullen de armen van deze wereld nooit goed bereikt worden. Dan blijven grote massa's mensen verstoken van de redding, het volkomen behoud, dat Jezus voor hen verworven heeft. Dan blijven grote massa's mensen verloren gaan.'

(Hans van der Lee, *CV-Koers – juni 2006*)

'Orthodoxe, bijbelgetrouwe christenen zullen niet zozeer moorden, stelen en kinderen misbruiken. Maar als je vervolgens merkt waarom het velen gaat, kom je uit bij een aardig huis, een nette buurt om in te wonen, een mooie auto, een vakantiehuisje bij een meer, een veilige bankrekening. Wat zou ongelovige mensen er zo toe kunnen brengen nieuwsgierig te vragen welke hoop in christenen leeft?' 'Wat bedoelde Paulus toen hij zei dat geldzucht de wortel van alle kwaad is? Geld staat voor wat je bij de mens kunt krijgen in plaats van bij God. Liefde voor geld is nagenoeg hetzelfde als geloof in geld en zo het alternatief voor geloof in toekomstige genade.'

(John Piper, geciteerd in *'Inspirerende christenen; John Piper'*, achtergrondinformatie op de EO-website)